

1996-7

WERKGROEP VOOR VOGEL-EN NATUURBESCHERMING MIDDEN-BRABANT

PEREGRIJN

SECRETARIAAT : Postbus 189 5060 AD OISTERWIJK

5e jaargang nr. 7 september 1996

PEREGRIJN

Periodiek van de Werkgroep voor Vogel-
en Natuurbescherming Midden-Brabant.

Redactie : Ted Bakker
Piet v.d. Hout
Ad van Poppel

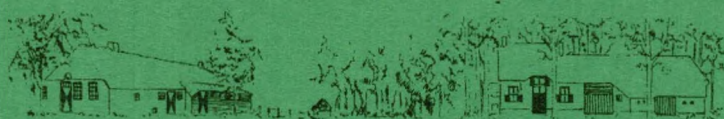
Redactieadres : Prunusstraat 36
5061 AT Oisterwijk
tel. : 013-5288107

Dagelijks Bestuur van de vereniging :

Voorzitter : Piet van den Hout tel.: 013-4677376
Secretaris : Krijn Jan Provoost tel.: 073-6149231
Penningmeester : Peter Slingerland tel.: 013-5288159

Contributie
Gewone leden : f 40,= per jaar
Huisgenoot leden : f 20,= per jaar
Leden tot 25 jaar : f 20,= per jaar

gironummer : 3531190 t.n.v. Vogelwerkgroep Midden Brabant

*Met een gastvrij en vriendelijk team staan wij voor uw gezelschap klaar.
Keuze uit feest, diner of actieve arrangementen in een originele
breugheliaanse ambiance.*

*Wij reserveren voor 1 gezelschap per dag vanaf 30 tot 125 personen.
Ter lering en de vermaak onze originele oudvlaamse café- en volksspellen.*

Haaren

boerderij de schapjes
Oisterwijklaan 12
5076 NA HAAREN tel.: 013-5215735
b.g.g. 013-5345675

de nieuwe hoef
Gorp en ley 1
5051 PP GOIRLE tel.: 013-5345675
b.g.g. 013-5215735

UITNODIGING

Voor de vergadering van de Werkgroep Vogel- en Natuurbescherming
Midden-Brabant op DINSDAG 24 SEPTEMBER 1996.

PLAATS: Het Koetshuis, Torenstraat 32 te Helvoirt
AANVANG: 20.00 uur

AGENDA

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling verslag vergadering 27 augustus 1996
3. Postbespreking
4. Excursies
5. Tellingen en inventarisaties
6. Waarnemingen en SOVON
7. Rondje waarnemingen
8. Rondvraag en sluiting

AKTIVITEITEN-OVERZICHT

dinsdag 24 september 1996	ledenvergadering & lezing Dolf Gijtenbeek over Markiezaat
zondag 6 oktober 1996	Excursie Markiezaat (onder voorbehoud)
dinsdag 8 oktober 1996	bestuursvergadering
dinsdag 29 oktober 1996	ledenvergadering
2 - 9 november 1996	Nationale Jeugdnatuurweek Vrije Vogels
dinsdag 12 november 1996	bestuursvergadering
dinsdag 26 november 1996	ledenvergadering & lezing Piet van den Hout over Costa Rica
zondag 5 januari 1997	Excursie Korendijkse Slikken en omgeving (onder voorbehoud)

Verslag van de ledenvergadering van de Werkgroep voor Vogel- en Natuurbescherming Midden-Brabant van 27 augustus 1996.

Aanwezig: Nico Hilgers, Frans van den Oetelaar, Lidwien Mathon, Victor Retel Helmrich, Roos Backx, Gerard van der Kaa, Albert Boer, Piet van den Hout, Krijn Jan Provoost, Arno Zieltjes, Sjef Staps, Jo Swaans, Ad van Poppel, Loek Hilgers, Jan van Rijswijk, Dolf Geitenbeek, Toine Murray, Cees Ketelaars, Ben Bertens.

Afwezig met kennisgeving: Bert van Asten, Louis Kemperman.

1. Opening en mededelingen

Piet heet de aanwezigen welkom en meldt de afwezigen. Hij meldt voorts dat Nico Hilgers namens het bestuur aan de Commissie Koetshuis deelneemt.

2. Verslag ledenvergadering van 25 juni 1996

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. Naar aanleiding van het verslag meldt Victor dat hij méér dan alleen krantenknipsels aan de Vereniging ter beschikking zal stellen.

3. Postbespreking

Een aantal binnengekomen periodieken en jaarverslagen wordt vermeld:

Ze zullen vanaf nu toegankelijker zijn voor de leden door opname in de bibliotheek.

We worden ook uitgenodigd voor een kraam ter gelegenheid van de Dagen van de Natuur op 8 september. We besluiten hieraan deel te nemen. Loek, Piet, Hans, Peter en Nico organiseren e.e.a. Dolf haalt info-materiaal op bij Vogelbescherming in Zeist.

4. Computer (zie Peregrijn)

De ledenvergadering stemt in met verder voorbereiding van de aankoop (waarvoor op de begroting ook al een post was gereserveerd) en wacht een concreet voorstel van het in te stellen gebruikersoverleg af. Daaraan nemen Victor, Peter, Frank en Albert deel. Er moet ook een systeembeheerder komen.

5. Nationale jeugd-natuurweek Vogelbescherming (zie Peregrijn)

We besluiten mee te doen door b.v. een activiteit met/op scholen in Helvoirt, gekoppeld aan excursie en/of "Open Koetshuis". Lidwien, Albert, Piet, Nico, Loek en Ronald bereiden dit voor voor de volgende ledenvergadering.

6. Waarnemingen

Een greep uit de meldingen:

- * Glansspreeuw (Moergestels Broek)
- * Lepelaars (Kampina)
- * Grauwe Klauwier (Velders Bos: 4 jongen)
- * Sperwer, Havik en Torenvalk (Kampina)
- * Boomvalken (Oude Hondsborg: 3 jongen; Waranda: 2 jongen)
- * Kruisbek (Wandelbos)

Over de huiszwaluw wordt gemeld dat het dit jaar (weer) slechter is dan in de andere jaren.

7. Rondvraag

- Nico zal volgende keer waarnemingskaarten meebrengen.
- De Stichting beheer Landschapselementen (i.o.?) begint in oktober weer met onderhoud.
- Er komt een protestbrief aan Waterschap de Dommel over de verbreding van de Zandley.
- Roos meldt dat het dineetje bij de Hondsborg uitstekend verzorgd was en smaakte.
- Excursiesuggesties: Markiezaat, Korendijkse Slikken. Oost Voorne, Oude Land van Strijen. Het bestuur komt met een voorstel. Roos wil meewerken aan voorbereiding. Dolf ook ten behoeve van Markiezaat.

Krijn Jan Provoost
's-Hertogenbosch
september 1996

STAND VAN ZAKEN AUTOMATISERING

Op de begroting voor 1996 is een bedrag van drieduizend gulden gereserveerd voor aanschaf van een computer plus toebehoren. De ledenvergadering heeft in maart jongst leden ingestemd met deze begroting. Wel is afgesproken dat voor de gereserveerde posten plannen zullen worden gemaakt.

Een werkgroepje, bestaande uit Albert, Frank en Peter, hebben in augustus een voorstel voor aan te schaffen apparatuur en programmatuur ingediend bij het bestuur. Het bestuur is accoord gegaan met het voorstel. Dit betekent dat we op korte termijn een computer (met Pentium-processor) en een inktjet printer, plus de benodigde software zullen aanschaffen.

Ondertussen is een gebruikersgroep ingesteld, bestaande uit Gerard, Albert, Victor, Ad en Peter. Verder is Frank beschikbaar voor advies.

Dit groepje zal in eerste instantie (spel)regels opstellen voor het gebruik en het beheer van de computer. Binnen de gebruikersgroep hebben we per toepassing voorlopig een eerst aanspreekbare persoon aangewezen.

waarnemingenarchief	- Ad
adressenbeheer	- Gerard
financiële administratie	- Peter
archivering tekstbestanden	- Albert
bibliotheekbeheer	- Peter

Het idee is dat steeds in overleg met de eerst aanspreekbare persoon gebruik kan worden gemaakt van de verschillende toepassingen.

Wij houden jullie op de hoogte.

Peter Slingerland

PIETPRAAT

Een kwestie van uitstraling

Ziet een vogel zijn omgeving hetzelfde als wij mensen haar zien? Met die vraag besloot ik de voorgaande Pietpraat. Het antwoord luidt natuurlijk: nee. Want waarom anders een extra Pietpraat aan dit onderwerp gewijd?

Net als mensen kunnen vogels goed kleuren zien. Er zijn echter een paar fundamentele verschillen tussen het mensenoog en dat van vogels. Kortweg draait het om drie kwesties: oogdruppels, UV-licht en gepolariseerd licht. Ik begin bij de eerste, die van de oogdruppels. Waarom zijn bessen waarvan het de 'bedoeling' is dat vogels ze eten ten behoeve van de zaadverspreiding, zo vaak rood of oranje van kleur? Waarom is het gedeelte van de ondersnavel van de Zilvermeeuw waarnaar de hongerige jongen pikken om de ouders tot voeren te stimuleren rood? Waarom is het borstje dat de Roodborst dreigend tot een indringer richt rood-oranje en niet blauw of groen? En waarom demonstreren dieren zoals Pijlgifkikkers hun giftigheid met een fel rode of gele kleur? Waarom zijn bloemen die door vogels worden bestoven bijna zonder uitzondering rood of oranje?

Onderzoek heeft uitgewezen dat het hier niet om louter toeval gaat. De meeste vogels blijken een bijzondere gevoeligheid te bezitten voor de kleuren rood, oranje en geel. Dit zijn de kleuren met een lange golflengte. Die gevoeligheid wordt veroorzaakt door respectievelijk rood, oranje en geel gekleurde oliedruppeltjes in hun kegelcellen. Deze druppeltjes werken als selectieve filters die de kortere golflengten aan de kant van het blauwe spectrum eruit zeven en de langere doorlaten. De rode bloemen die door een kolibri worden bezocht of de vuurdoombessen die door de lijsters worden gegeten steken hierdoor extra af tegen de achtergrond.

Een ieder die een beetje verstand heeft van fotografie weet dat rood-, oranje- en geelfilters de eigenschap hebben om door nevels heen te breken, zodat contrasten worden vergroot. Dit zou bij zeevogels de functie van de bewuste druppeltjes kunnen zijn. Dat Gierzwaluwen ze weer niet hebben, komt doordat deze druppeltjes tevens de lucht donkerder maken. En dat kunnen deze vogels tijdens hun jacht naar kleine donkere insecten slecht gebruiken.

Vogels zien niet alleen veel zaken anders dan wij die zien, ze nemen ook dingen waar die wij niet kunnen zien. Vogels zien namelijk ultraviolet licht, wat nog korter van golflengte is dan blauw licht (waar

voor ons de regenboog bij blauw ophoudt, gaat hij voor vogels zagezegd nog even door). Met behulp van Zebravinkjes is men hierachter gekomen. Vrouwtjes beoordelen de mannetjes namelijk op hun uitstraling: ze nemen bij hen ultraviolette patronen waar. Een UV-filter tussen haar en het mannetje en ze verliest alle interesse, zo ontdekten onderzoekers in Duitsland en Groot-Brittannië dit jaar. Ook blijken sommige roofvogels gebruik te maken van UV-licht om hun prooi te ontwaren. Van vlinders was overigens al langer bekend dat UV-licht een rol speelt bij de partnerkeus.

Nog zo'n verschijnsel waarbij wij mensen ons moeilijk iets kunnen voorstellen is gepolariseerd licht. Zonlicht en stofdeeltjes in de lucht veroorzaken een voor vogels zichtbaar polarisatiepatroon dat in de loop van de dag verandert met de stand van de zon. Zelfs als de zon achter de wolken is of net onder de einder is verdwenen, vormt hij voor trekvogels een bruikbaar oriëntatiepunt.

Hoeveel meer zou er niet aldus aan onze beperkte waarnemingszin voorbij gaan...

Piet van den Hout

KRAANVOGELS met kleurringen

Tussen half-augustus en half-september 1996 zullen op een verzamelplaats voor Kraanvogels in Noord-west-Rusland tijdens een Nederlands-Russische expeditie Kraanvogels naast een aluminium ring voorzien worden van kleurringen. De te gebruiken kleur is groen-wit zonder inscriptie.

Het wordt op prijs gesteld wanneer waarnemingen van gekleurde Kraanvogels worden doorgegeven aan onderstaand adres. Elk inzender ontvangt bericht terug met nadere gegevens.

Henk Wessels, Bredevoortsestraatweg 115, 7121 BG Aalten
Tel.: 0543 47.44.37; Fax: 0543 47.12.666; E-mail: biogrut @tref.nl

ObservatiePost

DE LEPELAAR (*Platalea leucorodia*)

Nog een meter of honderd lopen. Het vogelscherp is al zichtbaar. Ik versnel mijn pas. Nog wat sneller. Ik begin zachtjes te rennen. Mijn rugzakje bungelt heen en weer. Ik lijk wel niet goed snik. Alsof het Ganzenven met al zijn vogels in de laatste seconden die nu verstrijken in rook zou kunnen opgaan! Eindelijk is het zover: haast inhalig loer ik door één van de kijkgaten...

Zo vergaat het me nu altijd als ik op de Kampina ben. Vooral die vogelschermen vind ik het einde. Uren kan ik daar doorbrengen. Zeker als de waterstand niet al te hoog is.

De veertiende augustus van dit jaar is een van die dagen waarop het ritueel zich weer voltrekt. Als ik het Ganzenven nader om mijn hoofd door een van de kijkgaten te steken, weet ik terstond dat de dag voor mij niet meer stuk kan. Vijftien Lepelaars staan daar verspreid over twee groepen te rusten aan de rand van wat overgebleven plasjes in het haast opgedroogde ven. Alleen voor het reebokje dat onverstoorbaar van de waterleliebladeren staat te snoepen is dit kennelijk de normaalste zaak van de wereld. Inmiddels is mij gebleken dat dit laatste met gewenning te maken moet hebben, want naar verluidt druppelen al vanaf eind juli Lepelaars binnen op de Kampina. Op 26 juli werden er drie waargenomen, op 3 augustus negen en een week daarna is het aantal opgelopen tot tien. En vandaag, de veertiende augustus, zijn het er zoals gezegd vijftien.

Alle vogels staan te rusten met de snavel in de veren. Slechts af en toe komt er een in beweging om na een paar meter zijn rust te hervatten. Ik probeer de leeftijd van individuele vogels te bepalen. Dat valt onder andere af te lezen aan de snavelkleur. De telescoop is nu onmisbaar. Als één van de vogels zijn lange lepelsnavel even te voorschijn tovert, kan ik een vaalgrijze kleur onderscheiden met een roze zweem. De onderzijde blijkt lichter (meer roze) dan de bovenzijde. Nader onderzoek levert meer van dergelijke snavels op, al maakt de lichtval en de afstand de waarneming niet gemakkelijk. Bij een van mijn latere bezoeken is het beter te zien: alle vogels zijn dit keer druk aan het lepelen, terwijl de voorgrond wordt opgesierd met honderden Kieviten in een warmgroen bed van liebladeren. In de stralende ochtendzon biedt dit waarachtig een indrukwekkend schouwspel! Tellen levert dit keer geen vijftien, maar twaalf Lepelaars op. Negen daarvan zijn onmiskenbaar als juvenielen te onderscheiden. Buiten de snavelkleur, is het ook te zien aan de zwarte uiteinden van de handpennen - zowel in de

vlucht als op de gesloten vleugel goed te zien. Die vlucht is overigens majestueus: een kalme gelijkmatige vleugelslag, afgewisseld met een strakke glijvlucht.

De andere drie zijn geslachtsrijpe (adulte) vogels. Zij hebben een zwarte, enigszins geribbelde snavel met een gele lepel. De wuivende kuiven van het broedkleed zijn verdwenen. Wel is bij een van hen de veerloze oranje-geel gekleurde keelvlek nog zichtbaar.

Al duurt het drie tot vier jaar tot Lepelaars geslachtsrijp zijn, de jonge vogels die we nu op het Ganzenven zien, zullen hoogstwaarschijnlijk juvenielen zijn (wat betekent dat ze dit jaar uit het ei zijn gekropen). Zij zullen straks naar het zuiden trekken, totdat zij de waddengebieden van Mauretanië of Senegal aan de Westafrikaanse kust bereiken. Daar blijven ze drie of vier jaar, totdat ze geslachtsrijp zijn (de fase tussen juveniel en adult wordt als 'onvolwassen' aangeduid). Dan verlaten ze het warme Afrika om naar hun geboortegrond terug te keren. Daar proberen zij tot broeden te komen. Vandaar dat de vogels die we in Nederland zien over het algemeen óf adult (geslachtsrijp) zijn óf juveniel.

Lepelaars stellen hoge eisen aan hun broedgebied. Dit houdt verband met hun foerageergewoonten. Het voedsel, dat bestaat uit driedoornige stekelbaarsjes, andere kleine vissen, steurgamalen en waterinsekten, vinden zij niet met de ogen, zoals reigers, maar op de tast. Troebel water vormt voor hen dan ook geen belemmering. Daar staat evenwel tegenover dat de prooidichtheid hoog moet zijn en het water niet te diep. Bovendien moeten de geschikte voedselgebieden niet te ver (niet meer dan zo'n dertig à veertig kilometer) van de kolonie liggen. Gebieden die aan deze eisen voldoen zijn in West-Europa inmiddels bijna allemaal drooggelegd. In het laag gelegen Nederland zijn er nog enkele overgebleven. Ons land is dan ook het enige land in de wijde omtrek dat stelselmatig Lepelaars als broedvogel huisvest. De dichtsbijzijnde regelmatig bezette broedgebieden bevinden zich in Zuid-Spanje (zo'n 500 paar) en aan de Neusiedlersee, op de grens van Oostenrijk en Hongarije (een paar honderd paar).

Nadat (ook) in Nederland vele geschikte broedgebieden werden drooggelegd, broedden Lepelaars vanaf het einde van de vorige eeuw vooral in het Naardermeer, het Zwanenwater en Texel. Na een dieptepunt van 150 broedparen in het hele land in de jaren 1968/69, is de populatie zich weer gaan herstellen. De afgelopen vijftientig jaar werden tevens broedgebieden bezet op andere Waddeneilanden en in het Lauwersmeergebied. Het onbedoeld ontstane natuurgebied De Oostvaardersplassen werd tevens dankbaar ingelijfd. Dat de voedselgebieden van Lepelaars naar

hun aard instabiel zijn - door verlanding, verdroging en dergelijke - verklaart de regelmatige verplaatsing van Lepelaarkolonies in ons land. In het kielzog van verdroging ligt de bereikbaarheid van nesten voor vossen. Vooral in het Naardermeer heeft Reinaart zich van zijn vertrouwde kant laten zien. Veel Lepelaars uit dit gebied zijn in de Oostvaardersplassen gaan broeden. De verstoring door vossen heeft bevestigd dat kwaliteit en ligging van het voedselgebied van essentieel belang zijn voor de soort. De naar de Oostvaardersplassen uitgeweken vogels bezoeken namelijk nog steeds dezelfde Noordhollandse foerageergebieden.

Vossen en droogte hebben niet kunnen verhinderen dat de Lepelaar het de laatste jaren goed doet in Nederland. In 1995 werden elf vestigingen geteld met in totaal 814 paren. Dit is bijna 100 paren meer dan in 1994 en 200 meer dan in 1993!

Buiten het broedseizoen treffen we op meer plaatsen in Nederland Lepelaars aan. Zo werd op 20 april op de Kampina een kennelijk net uit het wintergebied teruggekeerde vogel gezien. Op 31 mei eveneens een exemplaar. En op 15 en op 21 juni maar liefst 6 volwassen vogels op en top in het broedkleed. Maar net na het broedseizoen, vooral in de maanden juli en augustus is het aantal en de verspreiding van Lepelaars in ons land het grootst. In de Oostvaardersplassen werden er in deze periode wel 600 geteld, maar ook het Balgzand (bij Den Helder) vestigt er vaak honderden. Andere delen van het Waddengebied worden eveneens regelmatig bezocht. In het zuid-westen van Nederland is de Dordrechtse Biesbosch al jaren een vaste plaats voor tientallen (tot zo'n vijfenzeventig exemplaren zijn geteld) Lepelaars die zich voorbereiden op de zuidwaartse trek. Ook de Zeeuwse delta krijgt stelselmatig wat bezoekers.

De bezoeken in de loop van het jaar aan de Brabantse vennen zijn beslist uitzonderlijk te noemen. Een waarschijnlijke verklaring heeft zich inmiddels aangediend. Er zijn berichten dat tussen half mei en eind mei alle Lepelaars uit de Oostvaardersplassen (tot nog toe de grootste broedkolonie van Nederland!) het gebied hebben verlaten zonder hun broedsel af te maken. Al is de precieze oorzaak voortsnog niet opgehelderd, een relatie met het waterpeilbeheer lijkt aanwezig. De 6 adulte Lepelaars die op 15 en 21 juni op de Kampina zijn waargenomen, zouden dus wel eens tot de uitgeweken broedvogels kunnen behoren. Wellicht zijn deze later elders alsnog tot broeden gekomen (de grotere bezetting van andere kolonies en zelfs het incidenteel bezetten van een nieuwe broedplaats wijst er in elk geval op dat dit bij een aantal vogels het geval is geweest). Dat de wegen van de Lepelaar onvoorspelbaar zijn, blijkt uit het feit dat in de maand mei van dit jaar in Frankrijk Lepe-

laars zijn waargenomen die in het voorjaar in de Oostvaardersplassen waren gesignaleerd. Vermoed wordt dat deze al weer op de terugweg waren naar Afrika. Tenslotte is mogelijk (maar mijns inzien minder waarschijnlijk) dat de bezoekers van 15 en 21 juni pas laat van hun winterkwartier waren teruggekeerd en niet meer op de broedplaatsen werden getolereerd. Een dergelijke late terugkomst is, getuige het handboek van Cramp e.a. wel vaker geconstateerd. Hun aanwezigheid heeft in dit geval niets met de plaatselijke droogte van doen. Maar nogmaals: de meeste waarschijnlijke verklaring is dat het hier op drift geraakte broedvogels vanuit de Oostvaardersplassen betreft.

Dan hebben we nog de nazomerbezoekers, de Lepelaars die de Kampina in juli en augustus hebben aangedaan. Zij zijn vermoedelijk wel afkomstig van - in eerste of tweede instantie gevonden - geschikte broedgebieden. Voor de juveniele vogels spreekt dit van zelf. De weinige adulte vogels in hun gezelschap zouden goed oudervogels van een of meer van de juvenielen kunnen zijn.

Wellicht dat later in dit jaar, als meer gegevens bij de betrokken instanties zijn binnengekomen, meer helderheid zal komen over de op drift geraakte Lepelaars.

Hoe het ook zij, dit hoogwaardige bezoek stond garant voor vele uren puur kijkgenot. Dat de Lepelaar het symbool is van Vogelbescherming Nederland is niet voor niets: de vogel drukt ons op het hart hoe belangrijk het is dat we die prachtige delicate natte gebiedjes in ons land koesteren!

Piet van den Hout

Bronnen:

J. Bekhuis e.a., Atlas van de Nederlandse Vogels (SOVON), p. 84-85

S. Cramp et al., Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Afrika: The Birds of the Western Palearctic, vol. I., p. 352 e.v.

SOVON-nieuws, 1996 (1), p. 8

Jac.P. Thijssen, Het Vogeljaar, p. 311-313

K.H. Voous, Moerasvogels van Europa: Lepelaar, Vogels januari/februari 1986, p. 30

B. Voslammer en E. Poorter, Nederlandse of Europese Lepelaars: hoe flexibel is de broedplaatstrouw en hoe kwetsbaar de populatie?, Limosa 69/2, 1996, p. 81.

Vogels, Tijdschrift van Vogelbescherming, 1996-5, p. 26

WAARNEMINGEN

De volgende waarnemingen werden voor opname in het waarnemingen-archief ontvangen:

Aalscholver	05-08-'96	6 Tilburg,	Wolterbeekstraat	LK
	08-08-'96	2 Tilburg,	Wolterbeekstraat	LK
	16-08-'96	4 Tilburg,	Wolterbeekstraat	LK
	16-08-'96	1 Kampina		PS, RS
	19-08-'96	2 Tilburg,	Wolterbeekstraat	LK
	27-08-'96	3 Tilburg,	Wolterbeekstraat	LK
	29-08-'96	1 Tilburg,	Wolterbeekstraat	LK
	09-09-'96	3 Tilburg,	Wolterbeekstraat	LK
	04-05-'96	4 Kampina		RS
Bergeend	27-04-'96	1 Kampina		RS
Blauwborst	02-05-'96	1 Kampina		RS
	04-05-'96	2 Kampina		RS
	14-08-'96	40 Kampina		PvdH, RB
Boerenwaluw	27-04-'96	Kampina,	3 territoria	RS
	04-05-'96	Kampina,	4 "	RS
	16-08-'96	6 Kampina		PS, RS
Boompieper	24-08-'96	4 Kampina		PvdH, RB
Boomvalk	25-04-'96	1 Kampina		RS
	06-06-'96	1 Tilburg,	Dongenseweg	LK
	26-07-'96	2 Kampina		RS
	24-08-'96	4 Tilburg,	Oude Warande	PvdH
Bosruiter	14-08-'96	3 Kampina		PvdH
	16-08-'96	2 Kampina		PS, RS
	16-08-'96	1 Kampina		PS, RS
Bruine kiekendief	24-08-'96	2 Kampina		PvdH, RB
	27-04-'96	3 Kampina		RS
	04-05-'96	3 Kampina		RS
Canadese gans	16-08-'96	9 Kampina		PS, RS
	27-04-'96	8 Kampina		RS
	04-05-'96	9 Kampina		RS
Dodaars	12-07-'96	4 Galgeven		LK
	26-07-'96	4 Kampina		RS
	16-08-'96	11 Kampina		PS, RS
	23-08-'96	14 Kampina		PS, RS
	24-08-'96	8 Kampina		PvdH, RB
	27-04-'96	3 Kampina		RS
Gele kwikstaart	12-07-'96	2 Galgeven		LK
Geoörde fuut	24-08-'96	15 Kampina		PvdH, RB
	24-08-'96	30 Kampina		PvdH, RB
	01-08-'96	1 Veluwezoom		LK
Gierzwaluw	24-08-'96	1 Kampina		PvdH, RB
Graspieper	27-04-'96	2 Kampina		RS
Grauwe gors	04-05-'96	1 Kampina		RS
Grauwe vliegenv.	26-07-'96	2 Kampina		RS
Groene specht	16-08-'96	3 Kampina		PS, RS
	23-08-'96	4 Kampina		PS, RS
	27-04-'96	1 Kampina		RS
	04-05-'96	1 Kampina		RS
Groenpootruiter	27-04-'96	1 Kampina		RS
	04-05-'96	1 Kampina		RS

Groenpootruiter	16-08-'96	2 Kampina	PS, RS
	23-08-'96	1 Kampina	PS, RS
Grote mantelmeeuw	31-05-'96	1 Wilhelminkanaal	LK
Grutto	25-04-'96	2 Kampina	RS
	27-04-'96	4 Kampina	RS
	04-05-'96	1 Kampina	RS
Havik	16-08-'96	1 Kampina	PS, RS
Hop	03-06-'96	1 Moergestel	PvdH, IvV
Huiszwaluw	07-07-'96	30 Tilburg, Kalverstraat	LK
Ijsvogel	18-06-'96	1 Haghorst, Sluis 4	BM
Kievit	23-08-'96	700 Kampina	PS, RS
Kleine b. specht	24-06-'96	2 Tilburg, Sluis 3, Wilhelm.kanaal	BM
Kleine pievier	25-04-'96	2 Kampina	RS
Kleine vliegenv.	01-08-'96	1 Veluwezoom -mannetje-	LK
Koekoek	31-05-'96	1 Heukelom	LK
Krakeend	16-08-'96	1 Kampina	PS, RS
	23-08-'96	1 Kampina	PS, RS
Lepelaar	26-07-'96	3 Kampina	RS
	14-08-'96	15 Kampina	PvdH
	16-08-'96	15 Kampina	PS, RS
	22-08-'96	13 Kampina	PvdH
	23-08-'96	12 Kampina	PS, RS
	24-08-'96	13 Kampina	PvdH
Nijlgans	27-04-'96	2 Kampina	RS
	26-07-'96	2 Kampina	RS
Oeverloper	18-05-'96	2 Tilburg, vijver Station west	LK
Oeverzwaluw	24-08-'96	6 Kampina	PvdH, RB
Purperreiger	21-07-'96	1 Stroomdal IJssel	LK
Regenwulp	25-04-'96	62 Kampina	RS
	27-04-'96	2 Kampina	RS
	02-05-'96	11 Kampina	RS
Rietgors	07-07-'96	10 Moerenburg	LK
Roodborsttapuit	27-04-'96	Kampina, 2 territoria	RS
	04-05-'96	Kampina, 2 "	RS
	26-07-'96	Kampina, 7 "	RS
	16-08-'96	10 Kampina	PS, RS
	23-08-'96	8 Kampina	PS, RS
Slechtvalk	21-05-'96	1 Tilburg, Kraaiven -riempje aan poot	LK
	07-07-'96	1 Tilburg, Zwartenseweg	LK
Slobeend	27-04-'96	2 Kampina	RS
	04-05-'96	5 Kampina	RS
Sperwer	26-07-'96	1 Kampina	RS
	23-08-'96	2 Kampina	PS, RS
Tapuit	25-04-'96	3 Kampina	RS
	27-04-'96	7 Kampina	RS
	02-05-'96	3 Kampina	RS
	04-05-'96	6 Kampina	RS
	23-08-'96	1 Kampina	PS, RS
Torenvalk	26-07-'96	2 Kampina	RS
Tureluur	25-04-'96	1 Kampina	RS
	27-04-'96	2 Kampina	RS
	02-05-'96	1 Kampina	RS
	04-05-'96	1 Kampina	RS
	26-07-'96	1 Kampina	RS

Valkparkiet	16-08-'96	1 Kampina	PS, RS
Wintertaling	24-08-'96	7 Kampina	PvdH, RB
Witgatje	27-04-'96	1 Kampina	RS
	26-07-'96	2 Kampina	RS
	14-08-'96	3 Kampina	PvdH
	16-08-'96	2 Kampina	PS, RS
	23-08-'96	1 Kampina, 1-2 exx.	PS, RS
Witte kwikstaart	24-08-'96	30 Kampina	PvdH, RB
Zwarte specht	27-04-'96	2 Kampina	RS
	26-07-'96	3 Kampina	RS
	16-08-'96	4 Kampina	PS, RS
	23-08-'96	3 Kampina	PS, RS

Waarnemingen en/of ingevulde waarnemingskaarten werden ontvangen van: Rob Brinkhof (RB), Piet van den Hout (PvdH), Louis Kemperman (LK), Ben Mertens (BM), Peter Slingerland (PS), Ronald Smulders (RS), en Inge van Vijfeijken (IvV).

Ad van Poppel.

OPROEP FENOLOGIE-GEGEVENS 1996.

Evenals andere jaren wil ik ook nu weer een verslagje maken van het fenologie-onderzoekje. Dit verslagje zal in van de volgende Peregrijns verschijnen. Voordat ik aan dit verslagje zal beginnen wil ik iedereen die wel gegevens heeft verzameld, maar ze nog niet heeft ingestuurd, nog een laatste kans geven. Gegevens die ik vóór 1 oktober in mijn bezit heb, zullen nog in het verslag worden opgenomen. Heb je wel gegevens, die je graag in het verslag opgenomen wilt zien, maar lukt het je niet om die voor 1 oktober (1996!) op het formulier te vermelden en in te sturen, laat het me dan even weten.

Ad van Poppel.

Vogels in het Nieuws

Jaargang 1996

Nummer 003

Minister brengt snip in veiligheid op 18 augustus Bedankt

Telegraaf, 19-08-1996

Op de voorpagina van de Telegraaf treffen we een advertentie aan van Vogelbescherming Nederland, waarin ze melding maakt van het feit dat er vanaf 18 augustus niet meer gejaagd mag worden op hout- en watersnip, wintertaling, pijlstaart, slob-, topper-, en kuifeend.

Alle leden en anderen die dit mogelijk hebben gemaakt en Minister Van Aartsen worden voor dit besluit bedankt.

Tevens wordt in de advertentie aan de minister gevraagd om er zorg voor te dragen dat in de Flora- en faunawet een zorgplichtbepaling en een kader voor *actieve* beschermingsmaatregelen worden opgenomen.

Van eenvoudige vissersjongen tot succesvol reder

Brabants Dagblad, 28-08-1996

In zijn column *'Stappen in de Natuur'* schrijft Bert van Polen over het epos van de vervolging, neergang, bescherming en bloei van de aalscholver.

Op de "Steile Bank" - een zandbank en beschermd natuurmonument voor de kust van het Gaasterland nabij het IJsselmeer - verblijven naar schatting zo'n zesduizend exemplaren. Het is één van de belangrijkste rust- en slaapplaatsen van de aalscholver in Nederland.

In 1965, het jaar waarin hij wettelijke bescherming kreeg, waren er als gevolg van bejaging nog maar drie kolonies van in totaal ongeveer 750 paren. Nu zijn er zo'n 26 kolonies met ongeveer zestenduizend paren.

Ze hebben dit jaar een tamelijk fortuinlijk broedseizoen gehad, waardoor de totale populatie nu ongeveer zestigduizend exemplaren zal bedragen.

De aalscholver is met z'n nogal prehistorisch uiterlijk, z'n groene oog en opgeheven kop een alerte vogel. Hij is er zo eentje die de hele wereld aandurft.

Sociaal als hij is vist hij in groepsverband.

Er zijn er die de vis, duikend, naar boven jagen, waar andere snelle bekken op de loer liggen om de pos, voorn, baars en snoekbaars te verschalken.

Opmerkelijk genoeg bestaat slechts twee procent van z'n voedsel uit aal.

Eind september / begin oktober is het hoogtepunt van hun trek naar het zuiden.

Veel exemplaren gaan naar Frankrijk, Spanje of Portugal. Met name de jongeren maken de oversteek naar Afrika.

Waarnemers van de vogelwerkgroep De Kempen zagen op 19 oktober 1991 zestsienhonderd exemplaren overvliegen richting het zuiden.

Menig exemplaar trekt de laatste jaren echter niet verder dan het maasdal.

Van Mook tot Dinant verblijven 's winters wel drieduizend exemplaren.

De aalscholver, ooit een eenvoudige vissersjongen, heeft zich ontwikkeld tot een succesvol reder. Het lijkt wel of er op de Steile Bank een machtige vissersvloot ligt.

Jagers moeten wapen afgeven in Ruinerwold

Telegraaf, 29-08-1996

RUINERSWOLD, 4 jagers, die zich al schietend op eenden, binnen een straal van 200 meter van een voederplek bevonden, hebben van de politie een proces-verbaal gekregen. De vijf geweren van de jagers werden in beslag genomen. Of ook een procedure is gestart om hun jachtakte in te nemen vermeldt het artikel niet.

Rechter moet beslissen over zeearend

Brabants Dagblad, 30-08-1996

Nadat de vereniging Das en Boom eerder al Minister Van Aartsen tevergeefs verzocht heeft zijn beslissing om aan het Wereld Natuur Fonds een vergunning te verlenen voor de herintroducering van de zeearend in Nederland terug te draaien, heeft men nu de rechter ingeschakeld.

De vereniging Das en Boom wil dat de rechter in Arnhem de vergunning die het Wereld Natuur Fonds heeft gekregen schorst. De zaak dient morgen.

Das en Boom voert daarbij de volgende argumenten aan;

- **Het is uiterst onzeker of de zeearend ooit in Nederland geleefd en gebroed heeft.**
- **Bij het grote publiek wordt ten onrechte de indruk gewekt dat ondanks verzuring en verdroging tot de verbeelding sprekende dieren uit een grijs verleden zoals elanden, oerrunderen en bevers ongestraft kunnen terugkeren.**
- **De Nederlandse Overheid en het WNF moeten eerst maar eens bewijzen dat ze in staat zijn met uitsterven bedreigde inheemse diersoorten te behouden door speciale maatregelen.**

- De zeearend hoort niet in Nederland en wordt bovendien niet met uitsterven bedreigd.

- Het toekomstige leefgebied is ongeschikt voor het enorme dier.

Daarnaast stelt das en Boom in een brief aan het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij:

"Deze arend verheffen tot symbool van wilde ongetemde natuur in een verstedelijkt Nederland waarvan de overheid geen aanstalten maakt het menselijk ruimtebeslag te beteugelen en waar milieudoelstellingen bij lange niet worden gehaald, is volkomen misplaatst."

Opnieuw dode eenden en vissen in vijver

Brabants Dagblad, 30-06-1996

TILBURG - In de vijver nabij het Station West zijn sinds de winter al zeker veertig dode eenden uit het water gehaald.

Maandag haalden vrijwilligers van de dierenambulance zes dode eenden uit de vijver. Vier beestjes die nog half-half leefden zijn naar het vogelasiel gebracht.

P. Van Gestel, voorzitter van de onlangs opgerichte Buurtwerkgroep Vijver Station West weet er alles van. Volgens hem heeft de massale sterfte alles te maken met vervuiling. De vijver doet dienst als overstort voor regenwater.

Daardoor komt er allerlei troep van rioolslib tot olie en benzine in de vijver.

De dag na de tropische regenbui van enkele maanden geleden is een medewerker van Publieke Werken met een bootje de vijver opgegaan. Het leverde een minicontainer vol rotzooi en vijftig dode vissen op.

Buurtwerkgroep Vijver Station West heeft daarna de kwaliteit van het water laten onderzoeken. Dat wees uit dat het water ernstig vervuild is. Ook heeft men sectie op enkele dode eenden laten verrichten. De dieren hadden onder meer aangetast beenmerg en vertoonden tekenen van sterke vermagering.

Volgens de Buurtwerkgroep is er eigenlijk maar één oplossing: "De vijver helemaal uitbaggeren en opnieuw beginnen. En natuurlijk moet de aansluiting op het riool, voor de overstort, worden dichtgemaakt."

Vroege vogel vloog al goed

Brabants Dagblad, 04-09-1996

Vogels blijken sneller en spectaculairder geëvolueerd te zijn dan tot dusver werd aangenomen.

Op Madagascar heeft men enkele fossiele skeletten gevonden, waaronder een exemplaar van *Vorona berivotrensis*. Dit is de eerste vogel uit het Mesozoïcum.

(Voor de liefhebber: het tijdvak van 245 miljoen tot 65 miljoen jaar geleden)

De vondst had ongeveer het formaat van een goudvink. De vleugel was goed bewaard gebleven, inclusief de veren, die volgens paleontologen een modern patroon volgen, vergelijkbaar met de veren van huidige bosvogels.

Het diertje, *Eoalulavis hoyasi* genaamd, leefde slechts 30 miljoen jaar na de eerste vogel, *Archepoteryx*, maar kon volgens paleontologen al net zo goed vliegen als zijn moderne afstammelingen.

Avifauna maakt lastige kauwtjes af

Telegraaf, 07-09-1996

ALPHEN AAN DEN RIJN - Het Vogelpark Avifauna is volgens de dierenbeschermingsorganisatie "Peta" ernstig in de fout gegaan door kauwtjes in kooien te lokken en ze vervolgens af te maken.

Een aantal van die kooien werd door een donateur van Peta bij een bezoek aan het vogelpark ontdekt.

De dieren zouden volgens het vogelpark overlast bezorgen en schade toebrengen aan de gebouwen.

Om van de kauwen af te komen hadden de medewerkers van Avifauna kooien met lokvogels en hompen brood tussen de struiken verborgen.

In een brief aan Peta heeft de directeur van Avifauna zijn verontschuldiging aangeboden en toegezegd de kooien te zullen verwijderen.

Grazende ganzen brengen geld op voor boeren

Telegraaf, 11-09-1996

In de Friese dorpen Anjum, Metslawier en Ee krijgen agrariërs een financiële tegemoetkoming als zij de ganzen op hun land laten grazen.

Boeren die ganzen op hun akkers gedogen, krijgen een financiële genoegdoening van maximaal f 650,- per ha. Het gaat om een gebied van ruim 2500 ha.

De regeling houdt ook in dat jagers de ganzen met rust moeten laten.

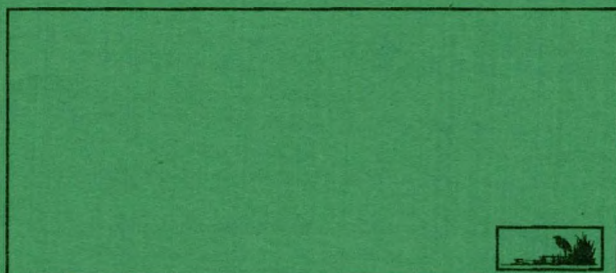
De schadevergoedingen zouden uit een speciaal voor dit initiatief gecreëerd jachtfonds worden betaald.

Het initiatief is genomen omdat de boeren ontevreden zijn over de huidige wildschaderegeling.

Het project gaat 1 november van start.

WERKGROEP VOOR VOGEL- EN NATUURBESCHERMING MIDDEN-BRABANT

De werkgroep staat als vereniging bij de K.v. K. ingeschreven onder nr.: v.259382